

การวิเคราะห์นโยบายส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

An Analysis of Investment Promotion Policy Under the Eastern Economic Corridor (EEC) Development Plan

ระเบียบ กิจเจริญ (Rabiab Kitjaroen)

นิสิตหลักสูตรหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์และความมั่นคง

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

A student in Doctor of Philosophy Program in Strategy and Security, Faculty of Political Science and

Law, Burapha University

E-mail: rabiab5699@gmail.com

Received: 7 November 2024

Revised: 22 December 2024

Accepted: 22 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์นโยบายส่งเสริมการนำนโยบายส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออก วิเคราะห์การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ วิเคราะห์ปัญหา และข้อจำกัดของนโยบาย และเสนอแนวทาง ปรับปรุง นโยบาย ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) เก็บข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-Depth Interview) ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) ผู้บริหารระดับนโยบาย 2) เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการระดับพื้นที่ 3)ผู้ประกอบการลงทุน

ผลการศึกษาพบว่า นโยบายการส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็นนโยบายสำคัญที่รัฐบาลมุ่งหวังให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจและการสร้างอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจใหม่ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 การส่งเสริมดำเนินการโดย 2 องค์กรหลัก ได้แก่ การส่งเสริมตามมาตรการของสำนักงานส่งเสริมการลงทุน BOI และมาตรการส่งเสริมโดยสำนักงานเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC รูปแบบการส่งเสริมมีความสอดคล้องกันทั้ง 2 องค์กร ได้แก่ การให้สิทธิพิเศษทางภาษี การบริการข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาและอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐาน การอำนวยความสะดวกการเงิน การพัฒนาและการเตรียมความพร้อมด้านทักษะแรงงาน และการให้คำปรึกษาสำหรับผู้ที่จะลงทุน ความแตกต่างในเรื่องของพื้นที่ในการส่งเสริมการลงทุนใน EEC จำกัดเฉพาะ 3 จังหวัด ระยอง ชลบุรี และฉะเชิงเทรา และมาตรการ EEC ที่จะมุ่งใจมากกว่าโดยเฉพาะอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มุ่งเน้น ปัญหาข้อจำกัด

ได้แก่ 1) โครงสร้างการจัดการเป็นรูปแบบคณะกรรมการมาจากหลายหน่วยงานและการจัดการแบบราชการที่ไม่คล่องตัว 2) การเมืองเปลี่ยนบ่อย 3) นโยบายขาดเสถียรภาพ 4) ความซ้ำซ้อนของบทบาท 2 หน่วยงานทำให้เกิดความสับสนของผู้ประกอบการ 5) มาตรการเอื้อผู้ประกอบการรายใหญ่และต่างชาติ ผู้ประกอบการรายย่อยไม่ได้ประโยชน์ ขาดแรงงานที่มีทักษะภาษา ไอที และ 6) โปรแกรมเมอร์ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นของอุตสาหกรรมใหม่

คำสำคัญ: นโยบาย, การส่งเสริมการลงทุน, เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

Abstract

This qualitative research aims 1) to analyze the investment promotion policy under The Eastern Economic Corridor (EEC) Development Plan, 2) to analyze the policy implementation, 3) to examine threats and limitations of the policy, and 4) to propose a guideline for policy revision and policy implementation. The data were collected from two means: documentary study and in-depth interviews with officers at the top management level, area operational staff, entrepreneurs, and experts. The studied document includes related legal provisions and regulations. The interviews were conducted in alignment with a semi-structured interview form. Relational content analysis was used to analyze the data, and the findings are presented in descriptive form.

The findings reveal that the policy of investment promotion in the EEC is a vital scheme that the government hopefully intends to uplift the economy and establish new industries and economy as of the Thailand 4.0 model. Two key responsible agents are The Board of Investment and The Eastern Economic Corridor Office of Thailand. The promotions of the two agents are similar in terms of tax privileges, information provision, infrastructure provision, financial facility, labor skill development, and investment consultation. The differences are in the limitation of the promotion zone which covers only 3 provinces: Chachoengsao, Chonburi, and Rayong. The policies of the EEC are rather attractive, especially for the focused industries. The threats are 1) the managerial structure of the working committee comprised of authorities from various organizations, 2) maladroit bureaucracy, 3) policy discontinuity due to political instability, 4) function overlap of the working agents, 5) greater benefits for high net worth and foreign investors than those for SMEs, and 6) insufficiency of labor with language and IT skills and programmers which are required for the new industries.

Keywords: Policy, Investment Promotion, Eastern Economic Corridor

บทนำ

การส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกดำเนินการภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการลงทุน 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) มีเป้าหมายเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยไปสู่ “เศรษฐกิจใหม่” ที่เพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศ ในระยะยาวโดยบีโอไอวางเป้าหมายให้บรรลุผล 3 ด้าน ได้แก่ Innovative เป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทย กำหนดจุดหมายสำคัญในการส่งเสริม การลงทุนเพื่อมุ่งสู่เศรษฐกิจใหม่ และยกระดับให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการลงทุนของภูมิภาค ประกอบด้วย 1) การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมโดยยกระดับอุตสาหกรรมเดิมที่ไทยมีความโดดเด่นควบคู่กับการสร้างฐานอุตสาหกรรมใหม่ที่ไทยมีศักยภาพ และสร้างความเข้มแข็งของ Supply Chain 2) เร่งเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมไปสู่ Smart & Sustainability 3) ผลักดันไทยเป็นศูนย์กลางธุรกิจระหว่างประเทศและประตูการค้าการลงทุนของภูมิภาค 4) ส่งเสริม SMEs และ Startup ให้เข้มแข็งและเชื่อมต่อกับโลก 5) ส่งเสริมการลงทุนตามศักยภาพพื้นที่ เพื่อสร้างการเติบโตอย่างทั่วถึง 6) ส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม 7) ส่งเสริมผู้ประกอบการที่มีศักยภาพให้ออกไปลงทุนในต่างประเทศ เพื่อขยายโอกาสทางธุรกิจ (แผนยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

การส่งเสริมการลงทุน รัฐบาลใช้เครื่องมือสำคัญ 3 ด้าน เพื่อขับเคลื่อน 7 หมายความว่า ให้บรรลุผลสำเร็จคือ 1) การให้สิทธิประโยชน์ทั้งภายในและนอกชายฝั่ง 2) การบริการแบบครบวงจร ทั้งก่อนและหลังการลงทุน 3) การสร้างระบบนิเวศและปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการลงทุน (รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, สัมภาษณ์)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์นโยบายส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออก
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การนำนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพื้นที่พัฒนาภาคตะวันออกไปสู่การปฏิบัติ
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และข้อจำกัดของนโยบายพัฒนาในเขตพื้นที่พิเศษภาคตะวันออก
4. เพื่อเสนอแนวทาง ปรับปรุงนโยบาย และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา ในการวิเคราะห์นโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการลงทุนของนักลงทุนตามนโยบายพัฒนาเขตพื้นที่ภาคตะวันออก และการศึกษาวิเคราะห์การนำนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพื้นที่พัฒนาภาคตะวันออกไปสู่การปฏิบัติ พร้อมทั้งเพื่อวิเคราะห์ปัญหา

และข้อจำกัดของนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และรวมถึงเสนอแนวทาง ปรับปรุงนโยบาย และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ทั้งนี้ ผลการศึกษาสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติใน 3 ด้าน คือประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความยั่งยืนของนโยบายส่งเสริมของภาครัฐ

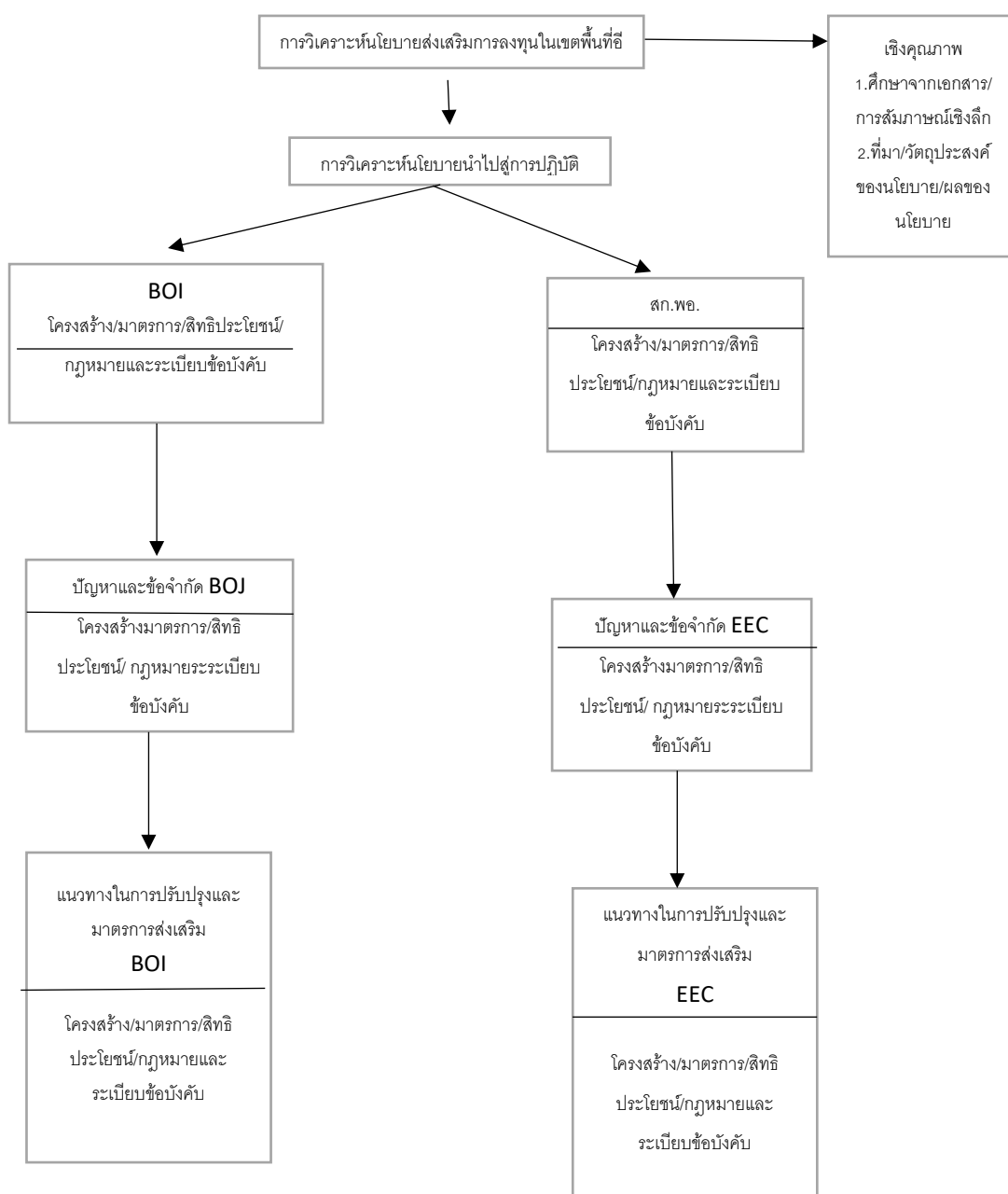
ขอบเขตผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่ง เจ้าหน้าที่ภาครัฐในระดับที่กำหนดนโยบาย (เจ้าหน้าที่ ข้าราชการ หรือ เลขานุการบีโอไอ) กลุ่มที่สองเจ้าหน้าที่ภาครัฐระดับพื้นที่ (ออีอี) กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ หรือการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่เขตพัฒนาภาคตะวันออก (ออีอี) กลุ่มที่สี่ องค์กรธุรกิจ ภาคเอกชน สมาคมต่าง ๆ กลุ่มที่ห้า นักลงทุนต่างชาติ กลุ่มที่หก นักวิชาการ และ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

ขอบเขตพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ที่จะใช้ในการวิจัยคือเขตพัฒนาภาคตะวันออก (EEC) โดยมี 3 จังหวัดได้แก่ ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา ขอบเขตระยะเวลา เริ่มศึกษาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 และ แล้วเสร็จในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2567

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิด และ ทฤษฎีนโยบายสาธารณะ

Dye (1966) ได้ให้ความหมายของคำว่า นโยบายสาธารณะไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่รัฐบาล สามารถเลือกที่จะกระทำ หรือไม่กระทำก็ได้ สำหรับส่วนที่รัฐเลือกที่จะกระทำนั้นจะครอบคลุม กิจกรรมต่าง ๆ

ทั้งหมดของรัฐบาลทั้งกิจกรรมที่เป็นกิจวัตร และ ที่เกิดขึ้นในบางโอกาส ซึ่งมี วัตถุประสงค์ให้กิจกรรมที่ รัฐบาลเลือกที่จะกระทำบรรลุเป้าหมายด้วยดี ในการให้การบริการแก่ สมาชิกในสังคมในส่วนที่รัฐบาลเลือก ที่จะไม่กระทำ ถือว่าเป็นสาระสำคัญของนโยบาย

กรอบแนวทางการศึกษา

Easton (1979) ให้ทัศนะว่านโยบายสาธารณะ หมายถึง อำนาจในการจัดสรรค่านิยมของสังคม ทั้งหมดและ ผู้ที่มีอำนาจในการจัดสรร ก็คือ รัฐบาล และ สิ่งที่รัฐบาลตัดสินใจที่จะกระทำ หรือ ไม่กระทำ เป็นผลมาจาก การจัดสรรค่านิยมของสังคม

สุภชัย ขาวะประภาส (2550, หน้า 8) ได้สรุปแนวคิดเรื่องนโยบายจากนักวิชาการที่มีชื่อเสียง เช่น โธมัส ดาย, เดวิส อีสตัน และ นักวิชาการของประเทศไทย เช่น อมร รักษาสัตย์ ว่านโยบายมักจะมีมุมมองที่ แตกต่างกันไปตามความกระชับและเฉพาะเจาะจงของแต่ละท่าน อย่างไรก็ตาม สุดท้ายมักหนีความหมาย ที่ว่า นโยบายสาธารณะเป็นแนวทางดำเนินกิจกรรมของรัฐบาลไปไม่ได้ จึงได้นิยามว่า นโยบายสาธารณะ เป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล ซึ่งรวมทั้งกิจกรรมที่ ผ่านมาในอดีต กิจกรรมที่กำลังดำเนินการ อยู่ในปัจจุบัน และ กิจกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

แผนยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายพัฒนาเขตพื้นที่พิเศษภาคตะวันออก

โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี) เป็นโครงการพัฒนาพื้นที่โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อต่อยอดการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกซึ่งเป็นที่รู้จักกว่า 30 ปี หรือ ที่เรียกว่า อีสเทิร์นชิปบอร์ด โครงการอีอีซีมุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่ 3 จังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ ระยอง ชลบุรี และ ฉะเชิงเทรา แผนการพัฒนาอีอีซีเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาพื้นที่ทั้งทางกายภาพ และทางสังคมเพื่อเป็นการ ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้วยโครงสร้างการกำกับดูแล และการกำหนดนโยบายที่ ชัดเจนทำให้แผนการพัฒนาอีอีซีได้รับการวางแผนอย่างละเอียดรอบคอบ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย เขตพัฒนาภาคพิเศษภาคตะวันออก)

กรณีศึกษานโยบายส่งเสริมการลงทุนของต่างประเทศ โดยเปรียบเทียบกับประเทศที่เจริญแล้ว อย่างเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น อินโดนีเซีย อินเดีย และสาธารณ ชาติปไตยประชาชนลาว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อมรรัตน์ เจียรระโนรุงโรจน์ (2561) การศึกษานโยบายการส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทย และ เปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม: ศึกษากรณีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการของ นโยบายส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ปัจจุบัน ด้านการส่งเสริมการลงทุนโดยตรง จากต่างประเทศระหว่างประเทศไทย และ เวียดนาม พบว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีความสำคัญ

ต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาเพราะเงินออมในประเทศไม่เพียงพอจึงต้องการเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการลงทุนภายในประเทศ ซึ่งการลงทุนโดยตรงนี้ยังรวมถึงความรู้ เทคโนโลยี การจัดการ และ ทูทางปัญญา เมื่อ เปรียบเทียบกฎหมายทั้งสองประเทศแล้วพบว่า สิทธิประโยชน์ทั้งด้านภาษี และ มิใช่ภาษีมีส่วนที่คล้ายกัน เช่น การลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล และ ยกเว้น ภาษีนำเข้าวัตถุดิบ อนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน สิทธิในการจ้าง แรงงานต่างชาติ และ อนุญาตต่างชาติถือหุ้น ในส่วนของสิทธิประโยชน์ที่ประเทศไทยไม่มีเช่น ไม่มีการเก็บภาษี จากผลกำไรที่โอนกลับประเทศ และ ประเด็นสำคัญที่ทำให้มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทย และ เวียดนามต่างกันคือ ระดับของการพัฒนา เนื่องจากประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายนี้มานาน และ ต่อเนื่องทำให้ต้องหันมาให้การส่งเสริมอุตสาหกรรมขั้นที่สูงขึ้นแทนอุตสาหกรรมใช้แรงงานเข้มข้น อีกทั้งพื้นที่ที่สามารถตั้งโรงงานได้นั้นก็เหลือไม่มากเท่าเวียดนาม ทำให้มูลค่าการลงทุนในเวียดนามมีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และ เป็นไปในทิศทางที่ดี นอกจากนี้ยังควรเน้นการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีจากนักลงทุน เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคต ควรมีการประเมินผลความคุ้มค่าของการส่งเสริมการลงทุนทุกโครงการที่ให้การส่งเสริมอย่างสม่ำเสมอ โดยเปรียบเทียบกับประโยชน์ต่อสาธารณะที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมการลงทุน และ มูลค่าของภาษีที่ไม่สามารถจัดเก็บได้จากการให้การส่งเสริม และ ปรับปรุงระยะเวลาในการดำเนินงานอนุมัติให้รวดเร็ว ชัดเจนมากขึ้น อีกทั้งควรมีการกระจายอำนาจการบริหารออกไปในส่วนของภูมิภาคเพื่อให้เกิดความสะดวกในการติดต่อประสานงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์นโยบายการส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - interview Structured) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์นโยบายส่งเสริมการลงทุนของไทยที่มีต่อนักลงทุน เพื่อระบุประเด็นวิเคราะห์การนำนโยบายส่งเสริมการลงทุน ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกนำไปสู่การปฏิบัติ และเพื่อวิเคราะห์ปัญหา และข้อจำกัดของนโยบาย รวมทั้งเพื่อเสนอแนวทาง ปรับปรุงนโยบาย และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่เขตพัฒนาภาคตะวันออก โดยศึกษาจากเอกสาร หรือ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และ กระบวนการนโยบาย ทำการเก็บข้อมูลในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และ ฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดเนื้อหาสำคัญของระเบียบวิธีวิจัยเป็นหัวข้อ ดังนี้

การกำหนดระเบียบวิธีวิจัย หรือ กระบวนการวิจัย (methodology) ตามโครงการนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร หรือ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) โดยมีสาระสำคัญโดยสรุปดังต่อไปนี้

การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย หรือ กระบวนการวิธีวิจัย (Methodology) โดยการศึกษา และ วิเคราะห์ ด้านนโยบาย ที่มาของนโยบาย วัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กฎระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ

การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ให้ได้ข้อมูลในด้านนโยบายด้านการส่งเสริม ด้านการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ตั้งแต่ระดับผู้กำหนดนโยบาย จนถึงในระดับพื้นที่ ซึ่งได้แก่ ผู้ปฏิบัติตามนโยบาย และนักลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาภาคตะวันออก

ผลการศึกษา

สรุปผลการวิเคราะห์นโยบายส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออก

โดยผู้วิจัยสามารถอธิบายการวิเคราะห์นโยบายการขับเคลื่อนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แยกนำเสนอตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เป็นการส่งเสริมการลงทุนทั้งนักลงทุนไทยและนักลงทุนต่างชาติ ในทุกขนาดการลงทุน ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมการลงทุนในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ในทางด้านภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ โดยเน้นการส่งเสริมเป็นรายโครงการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี และมิใช่ภาษี เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล การยกเว้นอากรนำเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบ และการอนุญาตให้นำช่างฝีมือจากต่างประเทศมาทำงานในโครงการ ซึ่งการส่งเสริมการลงทุนส่งผลให้เกิด การลงทุนที่เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจระดับประเทศ การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน การส่งออก การกระจายรายได้ และลดความเสี่ยง ลดต้นทุนเริ่มแรก รวมถึงสร้างโอกาสการลงทุนจากสิทธิประโยชน์ต่างๆ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาการส่งเสริมการลงทุนในเฉพาะเขตพื้นที่ 3 จังหวัดในภาคตะวันออก อันได้แก่ ระยอง ชลบุรี และ จันทบุรี โดยเป้าหมายการพัฒนาหลักมุ่งเน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมการลงทุนต่างๆ อาทิ อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งทำหน้าที่หลัก เป็นผู้อำนวยการความสะดวกด้านการติดต่อดำเนินธุรกิจตลอดระยะเวลาของโครงการและ ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนอื่น ๆ รวมถึงจัดทำโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่อง ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก และพัฒนาเมืองให้มีความทันสมัยระดับนานาชาติที่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยอย่างสะดวกปลอดภัย เข้าถึงได้โดยถ้วนหน้า ซึ่งสิทธิประโยชน์แบ่งเป็น 2 รูปแบบได้แก่ สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากร และสิทธิประโยชน์ด้านมิใช่ภาษี ต่างค่าเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักร และสิทธิในการทำงานของคนต่างด้าว

สรุปการวิเคราะห์การนำนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออกไปสู่ปฏิบัติ (สำนักงานส่งเสริมการลงทุน)

โดยผู้วิจัยสามารถแยกประเด็นสำคัญออกเป็น 3 ส่วนสำคัญได้แก่ 1. โครงสร้าง 2. มาตรการ 3. สิทธิประโยชน์ 4. กฎหมายระเบียบและข้อบังคับ โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

โครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือ สำนักงานการลงทุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มีลักษณะการบังคับบัญชาเป็นแนวดิ่ง มีรูปแบบการบริหารงานแบบระบบราชการ มีข้อระเบียบข้อบังคับค่อนข้างมาก รวมถึงขั้นตอนในการปฏิบัติการค่อนข้างมาก จนส่งผลให้การบริหารงานเป็นด้วยความล่าช้า ระบบการทำงานเป็นการสั่งการรูปแบบโครงสร้างองค์การเหมาะสำหรับองค์การขนาดใหญ่ และกฎระเบียบในการดำเนินงานค่อนข้างสูง และมีขอบเขตการดำเนินงานค่อนข้างชัดเจน จึงทำให้เป็นเหตุในการปัญหาและข้อจำกัดหลาย ๆ อย่างที่ส่งผลต่อการติดต่อประสานงานต่างๆ ได้ ส่วนสิทธิประโยชน์การลงทุนของการส่งเสริมการลงทุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีจุดที่แตกต่างกันที่สิทธิประโยชน์ สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพิ่มเติมสำหรับกิจการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น โครงการ Work-integrated Learning (WiL) สหกิจศึกษาและทวิภาคี โดยได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติม 2 ปี หรือลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล 50% เป็นระยะเวลา 3 ปี ส่วนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแบบ BOI สำหรับนักลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีอำนาจในการเสนอการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี และลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล 50% เพิ่มเติม 5 ปี ด้านมาตรการจะแตกต่างกันอยู่ 2 ประเด็นได้แก่ เป้าหมายและสิทธิส่งเสริม (สำนักงานส่งเสริมการลงทุน) เป้าหมาย BOI มุ่งเน้นการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมและบริการ โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น อุตสาหกรรมการผลิต, อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ, อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงฟอสซิล, การแปรรูปอาหาร, การบริการธุรกิจ และภาคการท่องเที่ยว BOI ส่งเสริมให้เงินช่วยเหลือและสิ่งส่งเสริมต่าง ๆ เช่น การยกเว้นภาษี, การให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เป้าหมาย ส่วน เป้าหมาย EEC เป็นโครงการพัฒนาพิเศษที่มุ่งเน้นการสร้างพื้นที่เศรษฐกิจและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกของประเทศ โดยมีเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงและยกระดับการผลิตและการบริการในภูมิภาค และสิทธิส่งเสริมคือให้ความสำคัญกับการสร้างพื้นที่พิเศษสำหรับธุรกิจและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ การสร้างพื้นที่อุตสาหกรรม และโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับธุรกิจขนาดใหญ่

สรุปการวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดของนโยบายในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ปัญหาและข้อจำกัดของการส่งเสริมการลงทุนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จากตารางพบว่า ปัญหาและ

ข้อจำกัดของกรส่งเสริมการลงทุนมีหลากหลายด้านในระดับผู้บริหารนโยบาย ระดับผู้ปฏิบัติงาน และระดับผู้ประกอบการ ซึ่งผู้วิจัยสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นสำคัญๆ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ โครงสร้าง มาตรการ กฎระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมาย ในประเด็นของเรื่องโครงสร้างในระดับผู้บริหาร ระดับผู้ปฏิบัติการ ระดับผู้ประกอบการ ฐานะผู้บริหารนโยบาย พบว่า

ปัญหาและข้อจำกัดเรื่องของโครงสร้างเป็น รูปแบบโครงสร้างองค์การเป็นแบบแนวดิ่งหรือเรียกอีกอย่างว่าระบบราชการเครื่องจักร ที่มีโครงสร้างองค์การเป็นลำดับขั้น ต้องพิจารณาเป็นกระบวนการขั้นตอนในการปฏิบัติการค่อนข้างมาก จนส่งผลให้การบริหารงานเป็นด้วยความล่าช้า ระบบการทำงานเป็นการสั่งการ รูปแบบโครงสร้างองค์การเหมาะสำหรับองค์การขนาดใหญ่ และกฎระเบียบในการดำเนินงานค่อนข้างสูง และมีขอบเขตการดำเนินงานค่อนข้างชัดเจน จึงทำให้เป็นเหตุในการปัญหาและข้อจำกัดหลาย ๆ อย่าง ที่ส่งผลต่อการติดต่อ การประสานงานต่างๆ ได้ และอีกประเด็นคือ การเชื่อมต่อของนโยบาย รวมถึงการกระจายตัวของนโยบายในพื้นที่อื่น ๆ ที่นอกเหนือพื้นที่กลุ่มการส่งเสริมการลงทุนที่เป็นข้อจำกัดของการลงทุน ส่วนประเด็นถัดมา คือ มาตรการการส่งเสริมการลงทุน พบว่าปัญหาและข้อจำกัดในส่วนมาตรการมีกรอบการดำเนินการที่ชัดเจนมีกฎเกณฑ์การทำงานที่กำหนดไว้เป็นแบบแผน ผู้ปฏิบัติการสามารถดำเนินการให้บริการตามมาตรการที่กำหนดไว้ ซึ่งในบางขอบเขตจึงอาจเกิดความไม่คล่องตัวเป็นเอกภาพ รวมถึงสิทธิประโยชน์บางประการที่ขาดการคำนึงถึงกลุ่มคนในพื้นที่ก่อน การส่งเสริมการลงทุนระหว่าง BOI และ EEC มีสิทธิประโยชน์แตกต่างกัน และส่งเสริมการลงทุนต่างกัน ขึ้นอยู่กับบริบทพื้นที่ ในส่วนประเด็นเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบ พบว่าปัญหาข้อจำกัด คือ กฎหมาย กฎระเบียบค่อนข้างมาก ส่งผลให้

กระบวนการทำงานค่อนข้างซับซ้อน และยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับรายละเอียดและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินการที่สอดคล้อง ถูกต้องและตรงกัน อาจทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ และรวมถึงสิทธิประโยชน์ของผู้ลงทุนที่ยังไม่ครอบคลุมมากเท่าที่ควร ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่ายังมีประเด็นอื่น ๆ ที่พบเจอนอกเหนือจาก 3 ประเด็นหลักๆข้างต้น ได้แก่ ปัญหาข้อจำกัดเรื่องของเสถียรภาพทางการเมืองที่ไม่คงตัว ปัญหาข้อจำกัดเรื่องของสื่อสาร ทักษะด้านภาษา ทักษะการทำงานที่มีประสิทธิภาพที่แรงงานไทยยังขาดความมีคุณภาพและยังมีข้อจำกัดต่าง ๆ รวมถึงสิทธิประโยชน์บางประการที่ขาดการคำนึงถึงกลุ่มคนในพื้นที่ก่อน และเรื่องของกระบวนการขั้นตอนการส่งเสริมการลงทุนต้องประสานงานหลายหน่วยงานทำให้การขออนุญาตต่างๆดำเนินการอย่างล่าช้า การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงกลุ่มนักลงทุนต้องคอยติดตามข่าว ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ครอบคลุมผู้ลงทุนและอาจจะส่งผลให้กลุ่มผู้ลงทุนลดน้อยลง

สรุปการวิเคราะห์แนวทางเสนอแนะ ในการพัฒนานโยบายการส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออก

ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหการพัฒนา นโยบายการส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออก จากกลุ่มผู้สัมภาษณ์ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับผู้บริหาร ระดับ

ปฏิบัติการ และระดับผู้ประกอบการ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนโดยผู้วิจัยได้สรุปประเด็นปัญหาจากการสัมภาษณ์ต่าง ๆ การทบทวนวรรณกรรม และจากเอกสารที่เกี่ยวข้องขององค์กรทั้ง 2 องค์กร ตั้งแต่ข้อมูลเชิงปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ซึ่งสามารถอธิบายข้อเสนอแนะในการพัฒนานโยบายการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ตามนโยบายพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออกของการส่งเสริมการลงทุนทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ ด้านโครงสร้าง ด้านกฎหมาย และด้านสิทธิประโยชน์ จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 ระดับดังนี้ ในระดับผู้บริหารปัญหาข้อจำกัดค่อนข้างน้อย แต่มีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการดำเนินการ one – stop – service เพื่อลดขั้นตอนในการขอรับ การบริการ ส่วนระดับผู้ประกอบการ มีปัญหาด้านทักษะการทำงานของแรงงานไทย การสื่อสารในระดับท้องถิ่น (Local) และเสถียรภาพทางการเมืองโดยปัญหาข้อจำกัดในระดับผู้ประกอบการเป็นปัญหาปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งผู้วิจัยเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ เสริมสร้างทักษะทางด้านภาษาในกับพนักงานตลอดจนทักษะแรงงาน ศักยภาพของการทำงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างชุมชนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาในระดับท้องถิ่นและชุมชนจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและความเชื่อมั่นในระบบการเมือง และสร้างความโปร่งใสและความโปร่งใสในการดำเนินการของรัฐ การสนับสนุนนโยบายและมาตรการที่เน้นการโปร่งใสในการดำเนินการของรัฐ รวมถึงการให้ข้อมูลและการสื่อสารกับประชาชนอย่างเปิดเผยและโปร่งใส และส่วนระดับผู้ประกอบการ มีปัญหาข้อจำกัด คือ ปัญหาระบบของรัฐบาล, นโยบายส่งเสริมการลงทุนของรัฐ ต้องให้ผู้ลงทุนในประเทศได้รับประโยชน์จากการลงทุน กระบวนการติดต่อกับส่วนราชการค่อนข้างมาก และการเข้าหากลุ่มนักลงทุน โดยมีแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ วางแผนกระบวนการให้บริการ โดยวางแผนร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ โดยเชื่อมข้อมูลกันทั้งหมด ซึ่งมีวิธีการ คือรวบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามขั้นตอนการส่งเสริมการลงทุน ไว้ ณ จุดเดียว หรือ One – stop – service ที่ระดับผู้บริหารได้มีการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามาไว้ข้างต้น โดยสร้างเป็นแพลตฟอร์มออนไลน์และออนไลน์ เพื่อความสะดวกสบายต่อกลุ่มนักลงทุนในการติดต่อสอบถามข้อมูลในการใช้บริการ และ ข้อมูลต่างๆผ่านทางออนไลน์ รวมถึงกลุ่มนักลงทุนสามารถติดตามข้อมูล หรือเรียกว่า เอกสารอยู่ขั้นตอนไหนแล้ว ผ่านทางแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างรวดเร็ว เพื่อลดขั้นตอนการทำงานของภาครัฐ และสร้างความสะดวกสบายต่อกลุ่มนักลงทุนและยังเป็นการแจ้งเตือนข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ ข่าวสารต่อกลุ่มนักลงทุน และส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ที่ได้รับผิดชอบในระดับของนโยบายทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยผู้วิจัยแบ่งผู้สัมภาษณ์ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ประกอบการ และผู้ประกอบการ ซึ่งผู้วิจัยแบ่งปัญหาและข้อจำกัดออกเป็นแต่ละด้านตามโครงสร้าง มาตรการ และกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ ผลการศึกษพบว่า ปัญหาและข้อจำกัดที่แบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก ๆ ได้แก่ ปัญหาหรือข้อจำกัดด้านโครงสร้าง ด้านกฎหมาย และมาตรการสิทธิประโยชน์ในการ

ส่งเสริมการลงทุน โดยเป็นข้อจำกัดจากการสัมภาษณ์ในระดับผู้บริหาร ระดับผู้ปฏิบัติการ และจากการสัมภาษณ์พบว่าปัญหาข้อจำกัดส่วนใหญ่ได้แก่

1. เรื่องการจัดการ นโยบายส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มี 2 หน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ BOI และ EEC มีรูปแบบการส่งเสริมใกล้เคียงกัน ทำให้ผู้เข้าช้อนกัน นักลงทุน สับสนว่าจะขอแบบไหนดี

2. นโยบายไม่ค่อยมีเสถียรภาพ เพราะเป็นนโยบายที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เมื่อรัฐบาลเปลี่ยน หรือรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเปลี่ยน มาตรการหรือการผลักดันก็เปลี่ยนไปด้วย

3. มาตรการหรือสิทธิประโยชน์เกี่ยวข้องกับหลายกระทรวงและกรมการประสานงานมีความ ยากลำบากและขั้นตอนดำเนินการยุ่งยาก ซับซ้อน

4. เรื่องของสิทธิประโยชน์ มาตรการการส่งเสริมการลงทุนที่มีข้อจำกัดด้านสิทธิและเขตพื้นที่ การลงทุน

5. เรื่องของข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมภายนอก อาทิ เสถียรภาพทางการเมือง ทักษะการทำงาน ทักษะด้านภาษาอังกฤษ เรื่องของข้อจำกัดด้านสิทธิประโยชน์ มาตรการการส่งเสริมการลงทุน กล่าวคือ มาตรการการส่งเสริมการลงทุน สิทธิประโยชน์ในการลงทุนของกลุ่มนักลงทุนทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ มีข้อจำกัดเรื่องของพื้นที่ ด้วยการส่งเสริมการลงทุนของ (BOI) ตามนโยบายการส่งเสริม การลงทุนมีสิทธิประโยชน์ คือ บัตรส่งเสริม ผู้ที่เข้าเกณฑ์ตามกำหนดสามารถได้บัตรส่งเสริมการลงทุนทั้งหมด ไม่มีการจำกัดพื้นที่ ซึ่งการที่นโยบายการส่งเสริมการลงทุนของบีโอไอ ไม่มีการจำกัดสิทธิประโยชน์ ซึ่งอาจ ทำให้เกิดข้อจำกัดและเป็นอุปสรรคในการลงทุนของกลุ่มนักลงทุนในประเทศที่มีทุนน้อยกว่าทุนต่างชาติ

และเรื่องข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นเรื่องของทักษะการทำงาน สิ่งที่ไม่สามารถควบคุม ได้ อันได้แก่ การสื่อสารในระดับท้องถิ่น (Local) มีข้อจำกัดเรื่องการสื่อสารกับต่างชาติโดยการใช้ ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสาร เสถียรภาพทางการเมืองการเมืองในประเทศไทยไม่นิ่ง ไม่แน่นอนในสายตานักลงทุนต่างชาติ ทำให้เกิดความลังเลในการลงทุน อาทิ ประเทศออสเตรเลียจะย้ายการ ผลิตจากประเทศจีนมาที่ประเทศไทย ด้วยความที่การเมืองของประเทศไทยไม่นิ่ง ไม่เสถียรภาพ ทำให้ทาง ออสเตรเลียจะมองไปทางประเทศเวียดนามแทนประเทศไทย (ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ด้านการลงทุน สำนักงาน เศรษฐกิจและการลงทุน ณ นครซิดนีย์เครือรัฐออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567)

และจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสายงานบริหารและองค์กรสัมพันธ์ โรงไฟฟ้าบีแอลซีพี ที่เป็น ผู้ประกอบการไทย อยู่ในจังหวัดระยองและใช้สิทธิการส่งเสริมการลงทุนของบีโอไอ พบว่าปัญหาในเรื่อง ขอบการประสานงานด้านเอกสารและการติดต่อสื่อสารค่อนข้างมีข้อจำกัดเพราะใช้เอกสารจากหลาย หน่วยงานประกอบการขอรับการส่งเสริม โดยได้เสนอแนะว่า ควรมีแพลตฟอร์มกลางในการเชื่อมต่อข้อมูล เอกสารร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการติดตามเอกสาร และติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานใน และ

หน่วยงานภายนอก รวมถึงกลุ่มนักลงทุนและผู้ประกอบที่มารับบริการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานมากขึ้น และรวดเร็ว (ผู้อำนวยการสายงานบริหารและองค์กรสัมพันธ์ โรงไฟฟ้าบีแอลซีพี, 2567, สัมภาษณ์)

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลนโยบายจากการวิเคราะห์การส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออก จากกลุ่มผู้สัมภาษณ์ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับผู้บริหาร ระดับปฏิบัติการ และระดับผู้ประกอบการ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนโดยผู้วิจัย

การวิเคราะห์นโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศตามนโยบายการพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออก ตามวัตถุประสงค์ทั้งสี่ข้อ ได้แก่

ข้อที่ 1 เพื่อวิเคราะห์นโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศตามนโยบายพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออก

ข้อที่ 2 เพื่อศึกษา และวิเคราะห์การนำนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศตามนโยบายพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออกไปสู่การปฏิบัติ

ข้อที่ 3 วิเคราะห์ปัญหา และข้อจำกัดของนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศตามนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ข้อที่ 4 เสนอแนะแนวทางในการพัฒนานโยบายการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศตามนโยบายพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออก

ซึ่งจากการวิเคราะห์และศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การทบทวนวรรณกรรม การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มได้ข้อเกี่ยวกับนโยบายทั้งในระดับผู้บริหารนโยบาย ระดับผู้ปฏิบัติงาน ระดับผู้ประกอบการ

โดยจากผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศตามนโยบายการพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออก แบ่งออกเป็นหลายประเด็นมีทั้งข้อดี และข้อเสีย ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ดังนี้ ข้อดีของการส่งเสริมการลงทุน พบว่าการพัฒนาการส่งเสริมการลงทุนดำเนินการตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การพัฒนาในเชิงรุกตามตัวชี้วัดโดยมีการขับเคลื่อนการพัฒนาการส่งเสริมการลงทุนของ (BOI) และการส่งเสริมการลงทุนของ (EEC) แตกต่างกันดังนี้ การส่งเสริมการลงทุนของ (BOI) มุ่งใช้การลงทุนเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยสู่เศรษฐกิจใหม่ การลงทุนเพื่อการเติบโตที่มีคุณลักษณะใหม่ 3 ประการ ได้แก่ นวัตกรรม ความสามารถในการแข่งขัน และการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความสามารถในการแข่งขันด้วยการขับเคลื่อนเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีแรงจูงใจในการลงทุนสำหรับนักลงทุนต่างชาติ นอกจากการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี ยังมีสิทธิประโยชน์ที่ทันสมัย และเป็นมาตรการใหม่ที่ดึงดูดนักลงทุนให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทย

ปัญหา และ อุปสรรคของการลงทุนโดยตรงในประเทศไทย คือ ปัญหาด้านแรงงาน ได้แก่ แรงงานในสถานประกอบการมีความชำนาญไม่เพียงพอ ปริมาณแรงงานในตลาดแรงงานไม่เพียงพอ

แรงงานที่มีฝีมือหาได้ยาก แรงงานเรียกร้องค่าจ้างสูงเกินไป และอัตราการลาออกจากงานสูง ปัญหาด้านวัตถุดิบ ได้แก่ คุณภาพวัตถุดิบในประเทศไทยไม่ดี ปริมาณวัตถุดิบไม่เพียงพอ ราคาวัตถุดิบในประเทศไทยแพงกว่าการนำเข้า และวัตถุดิบบางชนิดไม่มีในประเทศไทย ปัญหาด้านเครื่องจักร ได้แก่ เครื่องจักรหลักที่สำคัญไม่มีผลิตในประเทศไทย) เครื่องจักรที่ผลิตในประเทศไทยมีราคาแพง และไม่มีศูนย์ซ่อมเครื่องจักร ปัญหาด้านโลจิสติกส์ ได้แก่ ปัญหาด้านถนน และระบบรางที่ไม่เพียงพอ ปัญหาด้านท่าเรือ และปัญหาด้านท่าอากาศยาน ปัญหาด้านกฎระเบียบราชการ ได้แก่ กฎระเบียบราชการที่ไม่ชัดเจน และซ้ำซ้อนต้องติดต่อหลายหน่วยงาน

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจของหัวหน้าส่วนราชการเกี่ยวกับแผนงาน บูรณาการ และการให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่ถูกต้อง รองลงมาได้แก่ ความรู้ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญของผู้ปฏิบัติในการทำงานแบบบูรณาการ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รางวัล หรือ สิ่งตอบแทนสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และ ความเหมาะสมกับปริมาณงาน และ ความรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะ

การส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทย การส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายการพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออก ควรให้ความสำคัญในเรื่องของโครงสร้าง สิทธิประโยชน์ มาตรฐานการส่งเสริมการลงทุน ด้านโครงสร้างองค์กรควรกำหนดหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจนตามกองต่างๆ และมีขอบเขตของกระบวนการอย่างชัดเจน ไม่ควรให้เกิดความล่าช้า ด้านสิทธิประโยชน์ ไม่ควรจำกัดพื้นที่ ไม่จำกัดสิทธิในการลงทุน ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ของนักลงทุนไทย และควรให้สิทธิกับคนพื้นที่ก่อน ควรเน้นส่งเสริมกิจการที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย กิจการที่มีการวิจัย และพัฒนา และด้านกฎหมายและมาตรการ กรอบของกฎหมายควรครอบคลุมอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และเน้นการควบคุมการกระทำผิด ตัวกฎหมายโครงสร้างที่มีความซับซ้อน ความล่าช้าในการปรับเปลี่ยนและมีช่องว่างของกฎหมายมากาย ควรมีการกระจายอำนาจออกไปในส่วนของภูมิภาคเพื่อให้เกิดความสะดวกในการติดต่อประสานงาน กฎหมายควรเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน กฎหมายควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และกระบวนการทางกฎหมายควรเป็นไปอย่างเร่งรัดและโปร่งใส

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการเปรียบเทียบเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศตามนโยบายการพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออก กับการส่งเสริมการลงทุนของประเทศอื่น โดนีเซีย เพื่อให้วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนที่ควรปรับปรุง และพัฒนาต่อยอด เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการลงทุนที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

2. ควรที่จะได้ศึกษาเก็บข้อมูลเพิ่มเติม จากทุกภาคส่วนรวมถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้เห็นปัญหาและข้อจำกัดในวงกว้างมากขึ้น นำไปสู่การแก้ไข พัฒนาต่อยอดการส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทย และต่างประเทศ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

1. ทำให้รับรู้องค์ความรู้ใหม่จากนโยบายการส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายการพัฒนาเขตพิเศษภาคตะวันออก นอกจาก การส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) แล้ว ยังมีการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) อีกหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการลงทุน ยกเว้นนวัตกรรม และพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูงในประเทศไทยซึ่งทั้งสองหน่วยงานมีหน้าที่อำนวยความสะดวกด้านการติดต่อดำเนินธุรกิจตลอดระยะเวลาของโครงการ

2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องปัญหาและข้อจำกัดของนักลงทุน และผู้ประกอบการว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นอุปสรรคในการลงทุน ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของแรงงานในตลาดมีไม่เพียงพอ แรงงานที่มีฝีมือหาได้ยาก แรงงานและค่าจ้างสูงเกินไป และอัตราการลาออกจากงานสูง และยังมีปัญหาในการสื่อสารและการใช้ภาษาของแรงงานไทย ซึ่งทำให้รู้ถึงปัญหาทั้งสองประการนี้ถือเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการลงทุนและสถานประกอบการเป็นอย่างยิ่ง รวมถึงการที่จะสามารถนำปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้ไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

แผนยุทธศาสตร์. (2561). *แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี*. วันที่ค้นข้อมูล 16 กุมภาพันธ์ 2567,

เข้าถึงได้จาก <https://drive.google.com/file/>

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ด้านการลงทุน สำนักงานเศรษฐกิจและการลงทุน ณ นครซินีเย่เคือรัฐออสเตรเลียและนิวซีแลนด์. (2567, 2 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์.

ผู้อำนวยการสายงานบริหารและองค์กรสัมพันธ์ โรงไฟฟ้าบีแอลซีพี. (2567, 19 มกราคม). สัมภาษณ์.

รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2567, 19 มกราคม). สัมภาษณ์.

ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2550). *นโยบายสาธารณะ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.

อมรรัตน์ เจียรระไนรุ่งโรจน์. (2561) การศึกษานโยบายการส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยและ
เปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม. วารสารวิจัยและพัฒนา โดยองค์กร ในพระบรมราชูปถัมภ์,
13(2). 298-306.

ภาษาอังกฤษ

Dye, T. R. (2005). *Understanding Public Policy*. New Jersey: Pearson Education.

Easton, D. (1979). *A Framework for Political Analysis*. Chicago: The University of Chicago.